

Kraaien hebben soms last van mee-eters

Hans Pars

In een café aan de Scheveningse haven trof ik enkele jaren geleden een verdwaalde speler van ADO Den Haag aan. Ik had de stoere verdediger van de eerste-divisie club wel eens eerder gesproken in de business-room en hij groette mij daarom alsof ik geroepen kwam. Hij had duidelijk meer dorst dan zin om naar huis te gaan en dat gaf mij de gelegenheid hem te vragen wat hij nou als de eigenlijke schaduwkanten van zijn beroep zag. Over het antwoord aarzelde hij geen moment. En zijn reactie was ook verrassend. Als profvoetballer had je volgens hem vooral te lijden onder bepaalde groepen supporters. Allereerst waren dat de mensen die deden alsof ze met je op school hadden gezeten. Die mepten je naar hartelust op de schouders en deden slijmerig amicaal. Dan was er nog de groep van mensen die vroeger zelf gevoetbald hadden, in bijvoorbeeld Rigtersbleek 8 en daarom vonden dat ze ook verstand hadden van voetbal. Als je met deze mensen sprak, werd snel duidelijk waarom ze nooit verder waren gekomen dan het achtste elftal. En tenslotte was er dan nog de groep van hele en halve bekende Nederlanders. Die kwam naar het voetballen om gezien te worden en had geen fluit belangstelling voor de sport. Ze wilde je vooral duidelijk maken dat zij eigenlijk de zonnekoningen waren. De inmiddels wat aangeschoten voetballer kwam daarna tot de uitspraak: 'Dat zijn dus allemaal geen voetballiefhebbers maar mee-eters'. De populaire ADO Den Haag-speler bezwoor mij zijn ontboezemingen niet eerder te onthullen dan nadat hij Den Haag had verlaten. Tegenwoordig speelt de man in de club van Toon de Soep, dus bij deze.

Aan de woorden van deze voetballer moest ik denken bij de presentatie van het boek *Als De Kraaien Overvliegen* op 3 juni van dit jaar in de kantine van de Koninklijke HVV in Den Haag. Over de aanbieding van het boek zal ik verder niet veel woorden vuil maken

omdat het op, enkele uitzonderingen na, een zouteloze vertoning was van een aantal mensen die tot de mee-eters kunnen worden gerekend. Spreekstalmeester van deze ongein was Cees Grimbergen. Die doet wat in het Hilversumse en heeft ooit een veredelde reportage gemaakt voor een regionale omroep over de geschiedenis van Holland Sport. Maar eigenlijk ging het filmpje over de tribuneklant en zonnekoning Grimbergen. De enige echte voetballer van formaat bij de presentatie was Karel Jansen (ADO Den Haag en oprichter

van de VVCS). Hij hield het, verstandig als hij is, al na korte tijd voor gezien. De componist/tekstdichter Hans Steijger schreef en zong een mooi lied over Aad Mansveld met daarin de volgende passage:

'Den Haag hier mag je kankeren en schelden. Een grote bek hoort er nou eenmaal bij. Op straat en in de kroeg en op de velden. Op zeker – 't Zuiderpark de lange zij'.

En zo is het maar net.

Nu dan over het boek. Het drukwerk geeft een hele groep penvoerders de gelegenheid om hun eigen voetbalgeschiedenis in Den Haag en omgeving uit de doeken te doen. Op enkele uitzonderingen na zijn het vooral égodocumenten geworden. Hele en halve bekende Hagenaars bespreken hun kleine voetballeed in proza en poëzië. Sportgeschiedenis is bij de meeste auteurs hun persoonlijke geschiedenis. Waar zij bij aanwezig

waren, is de geschiedenis. Helaas verwarren ze, zoals zo vaak tegenwoordig, nostalgie met geschiedschrijving. Uiteraard zijn er altijd uitzonderingen op de regel. Het echtpaar Ger en Emma Moen beschreef in nuchter Nederlands de geschiedenis van de voetbalvereniging Scheveningen. De huidige hoofdklasser bij het zaterdagvoetbal werd onder meer bekend van de fusie in de jaren vijftig van de vorige eeuw met de beroepsclub Holland Sport. Maar omdat Scheveningen een dorp binnen het dorp Den Haag is, is de clubhistorie nauw verweven met de sociale geschiedenis van het vissersdorp. Ik gebruik hier met opzet de term sociale geschiedenis omdat ik denk dat de sportgeschiedenis daar een onderdeel van is. Het clubhuis van de Koninklijke HVV staat zichtbaar anders in de maatschappij dan de kantine van Scheveningen op Houtrust.

In het boek over de vliegende kraaien zitten wel enkele aanzetten tot iets van sportgeschiedenis. Paul Groenendijk beschrijft de historie van voetbalplaatjes. Zijn wat chaotische verhaal: ('De oudste Nederlandse sport- of voetbalplaatjes schijnen uit 1907 te stammen'), vraagt om een serieuze studie naar dit fenomeen. De Sinten Abe en Faas als moderne motiefplaatjes in het pre-televisie-tijdperk. Ook aardig is het verhaal van Jimmy Tigges over clublieders. Vanwege het regionale karakter van het boek blijft zijn beschrijving van aard en doel van het clublied beperkt tot het Haagse maar het onderwerp heeft een landelijke importantie. En het is sportgeschiedenis. Tigges geeft een voorbeeld van het clublied uit 1896 van Quick Den Haag. Daarnaast geeft hij aan dat er een wezenlijk verschil is tussen clublieders en liedjes over de club: 'Dus liedjes die deel uitmaken van de geschiedenis en de cultuur van de club zelf en liedjes die in het voorbijgaan de club even raken, gemoedelijk op de schouder slaan'. Over de rest van het boek kan ik nu verder de kraaienmars blazen. Niet nadat ik nog iets over kraaien heb gezegd. Volgens de redacteur van het boek heeft de titel betrekking op de vluchten kraaien die aan het eind van iedere dag

over het stadion Houtrust vlogen op weg naar hun nestbomen in park Sorghvliet. Geheel en al toevallig was de bijnaam van de hoofdbespekers van Houtrust, de toenmalige amateur eersteklasser HBS, ook de kraaien. Dat sloeg op het gitzwarte tenue van de clubspelers. Maar volgens veel na-oorlogse kwaadsprekers had men bij HBS gekozen voor een compleet zwart tenue 'omdat al die Indo's van HBS te lui zijn om hun voetbalplunje te wassen'. Ik herhaal het nog maar een keer: sportgeschiedenis is sociale geschiedenis.

Als de Kraaien Overvliegen, redactie Cor Gout, Jimmy Tigges en Harry Zevenbergen., uitgeverij Trespassers W, Den Haag ISBN 90-76808-04-X 160 pagina's Prijs 18.50 Euro

